

Bærekraftsrapport 2023

Dyreparken Utvikling AS med konsernselskaper

Innholdsfortegnelse

<i>Innledning</i>	side 3
- Innledning for rapporten	
<i>Dette er Dyreparken</i>	side 4
- Fakta og fokusområder	
<i>Bærekraftsstrategi</i>	side 5
- Vi tar ansvar	
- Hovedfokus og mål	
<i>Bærekraftsarbeid</i>	side 5
- Status nye rapporteringskrav om bærekraft	
- Dyreparkens Bærekraftsteam	
- Organisering av arbeidet	
- Policyer og retningslinjer	
- Årlige redegjørelser og rapporteringer	
- Sertifiseringer og medlemskap	
- Samarbeid med eksterne aktører	
<i>Klimaregnskap</i>	side 7
- Utvikling de senere årene	
- Utslipp	
- Scope 1: Direkte utslipp	
- Scope 2: Energiforbruk	
- Scope 3: Indirekte utslipp	
<i>Bevaring av naturen</i>	side 11
<i>Bevaring av dyr</i>	side 11
<i>Sirkulærbare tiltak</i>	side 12
<i>Sosial bærekraft</i>	side 13
- Likestilt arbeidsliv	
- Arbeidsmiljø	
- Ansvarlig forretningspraksis, menneskerettigheter og åpenhet	
- Samarbeidspartnere	
<i>Bærekraftige utfordringer (utvalgte)</i>	side 15
- Leverandører	
- Matsvinn	
- Vann- og energiforbruk	
- Utbygging	

Innledning for rapporten

Dyreparken Utvikling AS er morselskap til Kristiansand Dyrepark AS, Dyreparken Overnatting AS, Dyreparken Parkering AS og Dyreparken Areal AS. Sammen utgjør virksomheten i selskapene Destinasjon Dyreparken. Bærekraftsrapport 2023 er utarbeidet som en felles rapport for Destinasjon Dyreparken, såfremt ikke annet fremkommer.

Dyreparken har i sin forretningsstrategi tatt et tydelig, bevisst og aktivt grep for bærekraftig utvikling. «Vi tar ansvar» er ett av seks strategiske veivalg i Dyreparkens overordnet strategi, og under dette ligger både bevaring av truede dyrearter og samfunnsansvar for øvrig. Destinasjonen har valgt å legge ekstra arbeid i FNs bærekraftsmål nr. 15, Liv på land.

Som dyrepark har vi et ekstra stort fokus på bevaring av truede dyr og vår rolle som dyrepark overfor ansatte, våre gjester og befolkningen generelt.

Dyreparken skal være en samfunnsansvarlig virksomhet med bærekraftige løsninger som skaper konkurransekraft, og hvor engasjementet skal bidra positivt til omdømmet. Som en viktig bedrift for nærmiljøet, har destinasjonen et særlig engasjement for barn og unge.

Rapporten viser et utvalg av Dyreparkens fokusområder innen bærekraftsarbeidet i konsernet.

Dette er Dyreparken

Dyreparken er en komplett destinasjon med et bredt opplevelsestilbud for hele familien. Destinasjonen har to parker, Dyreparken og Badelandet, og syv ulike overnattingskonsepter med mer enn 2 700 sengeplasser fra 2024 sesongen;

- *Dyreparken Safarihotell*
- *Dyreparken Safaricamp*
- *Sjørøverhotellet Abra Havn*
- *Kardemomme by*
- *Juliusskogen*
- *Dyreparken Bobilcamp*
- *Roligheden Camping*

Dyreparken har utviklet seg til å bli Norges største turistdestinasjon med over 1 million årlige gjester. Den snart 60 år gamle dyreparken strekker seg over 1 400 mål, og har mer enn 100 ulike dyrearter, flere tematiserte områder og en rekke unike aktiviteter.

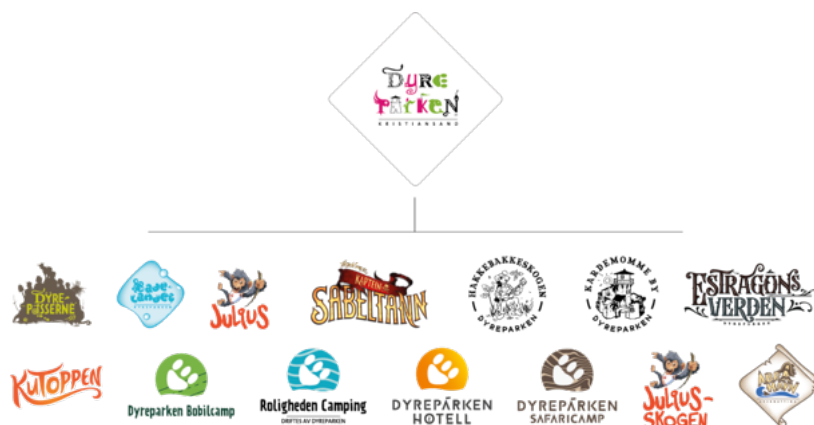
I sommersesongen er det underholdning fra mange scener hvor skuespillere levendegjør de tematiserte universene som i Kaptein Sabeltanns Verden, KuToppen, Kardemomme by og Hakkebakkeskogen. Fra 2024 blir det tre ulike kveldsforestillinger sommerstid som befester Dyreparken som Norges største teaterscene.

En nyetablert sesong, Skumle dager, arrangeres hver oktober, og tiltrekker eldre målgrupper sammenlignet med øvrige deler av året. Foruten feriegjester og årskortholdere, tilbyr også Dyreparken kurs- og konferansefasiliteter tilpasset lag, foreninger og næringslivet.

Som dyrepark har bedriften satt et ekstra stort fokus på bevaring av truede dyrearter, både i Parken og i naturen. Dyreparken har 24 dyrearter som er tilknyttet internasjonale bevaringsprogram, og programmene har som formål å opprettholde en sunn bestand som en reserve for fremtiden. Dersom det er nødvendig for artens overlevelse, kan dyr fra dyreparker settes ut i naturen. For noen dyr kan dyreparker være siste redning.

Dyreparken er Sørlandets største arbeidsgiver for ungdom og senior, og arbeider strategisk for å ivareta og videreutvikle alle ansattes kompetanse, egenskaper og personlig utvikling. Dyreparken fremmer arbeid innen både miljø, sosial og økonomisk bærekraft, og bygger sine verdier og forretningsstrategier basert på disse viktige kriteriene.

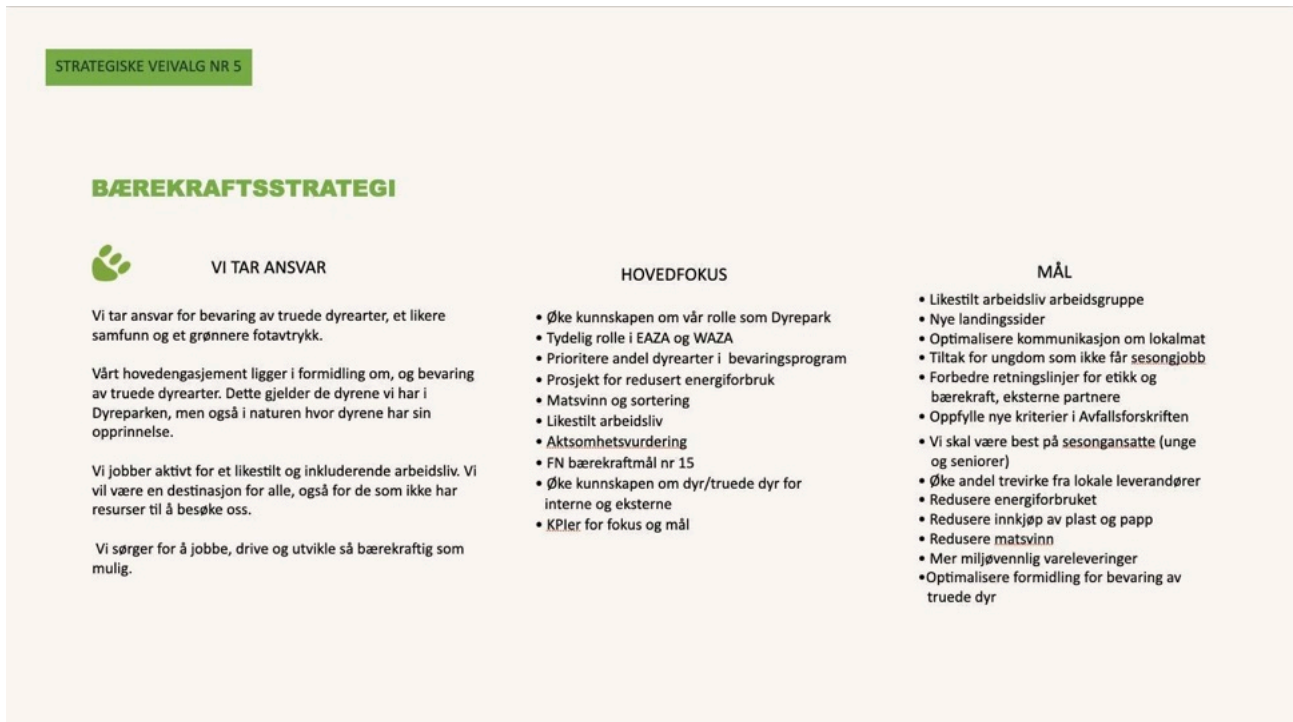
Dyreparken har satt tydelige strategiske og bærekraftige mål for bedriftens utvikling. Med god visjon, mangfoldige kjerneverdier for ansatte og en sunn forretningsdrift anses Dyreparken som en bærekraftig virksomhet.

Bærekraftstrategi

For å integrere hensynet til klima og natur, sirkulær økonomi, menneskerettigheter, likestilling og andre sosiale forhold, har Dyreparken utarbeidet en bærekraftstrategi og etablert et eget bærekraftsteam på tvers av ulike avdelinger med jevnlig møter.

Bærekraftstrategien er forankret i Dyreparkens styre og ledelse, og gjelder for alle virksomhetene i konsernet.

Bærekraftsarbeid

Status nye rapporteringskrav om bærekraft

Fra og med rapporteringsåret 2025 implementerer Dyreparken nye regler for bærekraftsrapportering. Dette arbeidet er basert på EU sitt CSRD direktiv (Corporate Sustainability Reporting Directive) som også vil bli gjeldende regelverk i Norge. Dyreparken vil bruke tiden frem til første påkrevd rapportering i 2026 for å innarbeide og møte nye regler.

Inntil effekten av nye regler blir avklart for Dyreparken, vil virksomheten gradvis begynne å implementere de nye reglene i bærekraftsrapporteringen. På enkelte områder vil regelendringen kun kreve mindre justeringer, mens for andre deler av regelverket vil det sannsynligvis bli krav til betydelige endringer.

Analysen for å avdekke hvilken effekt klimaendringer vil få for Dyreparken, samt hvilken effekt virksomheten har på interne forhold og eksterne omgivelser, begynner i 2024. Resultatet av analysen styrer hvilke tiltak og omfang som må iverksettes.

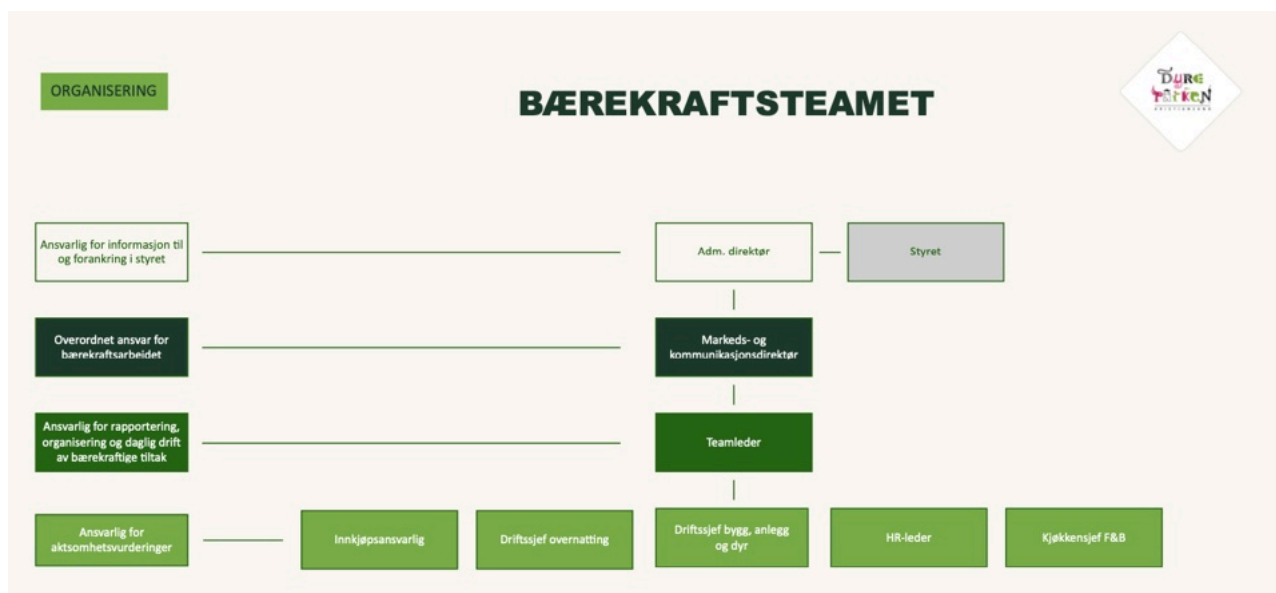
Fremtidig bærekraftsrapportering blir, sammen med morselskap og konsernet, samlet fra rapporteringsåret 2025. Det er foreløpig ikke avklart hva det betyr og omfanget Dyreparken vil få i samlet rapport.

Bærekraftsteam

Vinteren 2022 ble det etablert et tverrfaglig team i Dyreparken med fokus på miljø og samfunnsansvar i bedriften. Formålet med Bærekraftsteamet er å løfte kunnskap, øke engasjementet og oppnå Dyreparkens strategiske bærekraftsmål.

Organisering av arbeidet

Ledelsen i Dyreparken har overordnet ansvar for måloppnåelse i henhold til strategien. De ulike avdelingene har ansvar for å gjennomføre de nødvendige tiltakene. Hver avdeling er faglig ansvarlig for sine områder. Bærekraftsteamet ledes av teamleder som rapporterer til markeds- og kommunikasjonsdirektør, og deretter til administrerende direktør og styret.

Policyer og retningslinjer

Dyreparken har flere policyer og retningslinjer som skal legge til rette for et godt og strukturert bærekraftsarbeid. Enkelte av disse er publisert på [våre nettsider](#) som en del av kravene i Åpenhetsloven. Dokumentene er utarbeidet på grunnlag av interesseanalyser, handlingsplaner, kartlegginger og rutiner tilpasset de ulike behovene og avdelingene som tilhører driften.

Årlige redegjørelser og rapporteringer

Dyreparken utarbeider flere årlige redegjørelser og rapporter som omhandler bærekraft. Hensikten med dette arbeidet er å etterstrebe et mer ansvarlig og bærekraftig arbeid, og samtidig oppfylle kravene i Åpenhetsloven.

Flere av redegjørelsene og rapportene kan leses på [våre nettsider](#).

Sertifiseringer og medlemskap

Over flere år har Dyreparken arbeidet med ulike miljøtiltak, og mange av tiltakene gjøres gjennom sertifiseringsordninger eller medlemskap.

Dyreparken er sertifisert Likestilt arbeidsliv, Miljøfyrtårn, Blått Flagg og Gull Debio, og er medlem av Etisk Handel Norge, Klimapartnere Agder, Fair Play Agder, Grønnpunkt Norge og de internasjonale dyreparkorganisasjonene EAZA (European Association of Zoos and Aquaria) og WAZA (World Association of Zoos and Aquariums).

Dyreparken har signert Grønnvaskingsplakaten, og denne benyttes som en rettesnor og veileder i konsernets bærekraftskommunikasjon.

Samarbeid med eksterne aktører

For å bidra til fellesskapet har Dyreparken i årevis samarbeidet med flere eksterne aktører. Både forskning og formidling som omhandler dyr, veldedige prosjekter og bevaring av truede dyrearter i og utenfor Dyreparken er primært konsernets bistand. Støttetiltakene kan være i form av faglig bistand, varer og tjenester, økonomisk støtte eller opplevelser.

Vi henviser til våre nettsider for ytterligere informasjon:

dyreparken.no/partnere

dyreparken.no/samfunnsansvar/bevaring-av-dyr

dyreparken.no/mara-naboisho

dyreparken.no/samfunnsansvar

dyreparken.no/samfunnsansvar/billettfond-sponsing

Klimaregnskap

Klimaregnskap er et nyttig verktøy for å identifisere hvilke aktiviteter Dyreparken medfører som størst utslipp av klimagasser, og for å vurdere tiltak for å redusere disse. Som Miljøfyrtårnsertifisert bedrift, genereres årlig et klimaregnskap basert på innrapporterte tall i styringsverktøyet som benyttes.

Miljøfyrtårnets klimaregnskap er basert på *GHG-protokollen som er den mest kjente standarden for rapportering av klimagassutslipp. På noen områder avviker Miljøfyrtårnets klimaregnskap seg fra GHG-protokollen.

*Greenhouse gas Protocol Corporate Standard.

All omtale vedrørende klimaregnskap i denne rapporten gjelder kun for Kristiansand Dyrepark AS da Dyreparken Overnatting AS har separat klimaregnskap.

Utvikling de senere årene

Konsernet arbeider kontinuerlig med optimalisering av datagrunnlaget for klimaregnskapet. Over tid har klimaregnskapet blitt tilført flere nye kriterier, og dette er noe av årsaken til en stadig økning i rapporterte utslipp. Ytterligere nye kriterier for kommende rapporteringsår vil også være utslagsgivende i negativ forstand. Samtidig er det viktig å presisere at Dyreparken har vokst både i areal og gjestetrafikk de seneste årene, noe som også gir slikt miljømessig negativt resultat.

Klimaregnskapet for Dyreparken viser et økende CO₂ utslipp fra siste normalår før koronapandemien i 2019 til 2022 med totalt 10% økning. Gjennom implementeringen av nye krav til bærekraftsrapportering og EUs taksonomi for bærekraftige økonomiske aktiviteter, vil Dyreparken utarbeide samlet utslipp med mål og nye tiltaksplaner.

Utslipp

Som dyrepark er det ekstra viktig å opprettholde fokus på bevaring av natur og biologisk mangfold. Dyreparkens betydelige utvikling har klart påvirkning på klima. Med søkelys på utnyttelse av arealer og nåværende bebyggelse, bevares store deler av naturen i destinasjonen. Dyreparken erkjenner samtidig at konsernet bør redusere driftsutslipp ytterligere.

Scope 1: Direkte utslipp

Utslipp knyttet til transport i Dyreparken er helt eller delvis uunngåelig enn så lenge. Større anleggsmaskiner og skuter i drift påvirker utslippsindikatoren negativt. Derimot er halvparten av kjøretøyene i Dyreparken elektrifisert de seneste årene. Ansatte prioriterer sykkel fremfor bilkjøring inne i parkene så langt det lar seg gjøre, alternativt elbil ved behov.

Scope 2: Energiforbruk

Destinasjonens forbruk henger tett sammen med årstemperaturer, gjestebesøk og dyrehold. Tiltak knyttet til reduksjon av energiforbruk er iverksatt over flere perioder. Det seneste året har Dyreparken montert seks stasjoner med solcellepaneler i tillegg til solfangere for oppvarming av bassengene i Badelandet.

Solcellepaneler som ble installert i 2023 gjelder byggene lageret, Terrariet, to ulike administrasjonsbygg, afrikastallen og Sjørørverteateret.

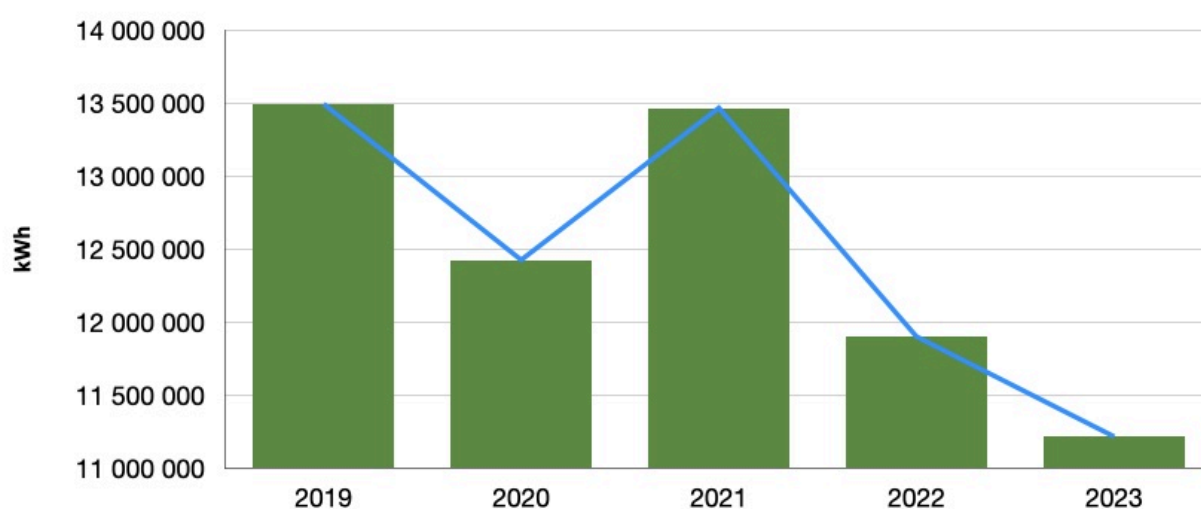

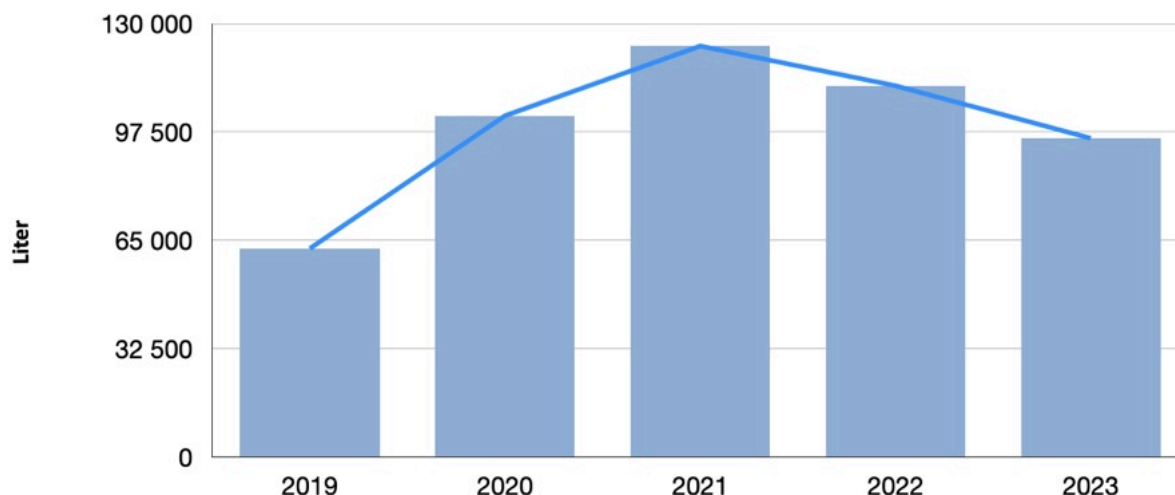
Fremdeles har Dyreparken stort forbruk av energi, og har som mål å erstatte deler av kildene med fornybar energi. Dyreparken har i sine utviklingsprosjekter krav om at fremtidige bygg skal ha fornybare energikilder, helt eller delvis.

Ved å investere i sonestyrte ventilasjonsanlegg, energimålere og flere varmepumper i destinasjonen, har også disse tiltakene bidratt til å redusere energiforbruket sammenlignet med tidligere år:

Energiforbruk for konsernet

Vannforbruk for konsernet

Scope 3: Indirekte utslipp

Dyreparken har betydelig indirekte utslipp i form av avfall, innkjøp av varer og tjenester, transport og distribusjon, forretningsreiser og bruk av solgte produkter. Det forventes at scope 3 vil omfatte den største andelen av Dyreparkens utslipp etter at videre kartlegging og analyser er utført.

Største andel av suvenirer som selges i destinasjonen, kjøpes inn fra utlandet, primært Asia. Dyreparken har lenge søkt etter mer bærekraftige alternativer, som produsenter i Europa, fortrinnsvis Skandinavia. Å flytte produksjoner er en krevende prosess. I fjor klarte Dyreparken å fullføre et slikt tiltak med suksess; sverdproduksjonen fikk endret produksjonsland fra Kina til Norge. Ved bruk av en lokal leverandør unngår Dyreparken suvenir produksjon basert på kullkraft samt kostbar og klimautfordrende containerfrakt. Med norsk produsent vil det også være fokus på sirkulærbare tiltak for varene. I samarbeid med leverandøren skal det opprettes en returordning hvor sverdene kan returneres for ombruk. Brukte sverd skal males opp til granulat og brukes i ny sverdproduksjon. Tiltaket er et lite men bevisst miljøvalg, og er starten på en mer bærekraftig produksjon av flere produkter på sikt.

Utslipp ved transport fra leverandører er et av flere fokusområder for Dyreparken. Lastekapasitet utnyttes maksimalt ved å redusere antall kartonger og forbruk av plastemballasje. Samlasting og -kjøring prioriteres så langt det lar seg gjøre.

Forretningsreiser skal fremme bærekraftige reisevalg for ansatte. Dersom mulig, skal samkjøring i elbil eller tog prioriteres når ansatte reiser enten alene eller samlet, mot eksempelvis flyreiser.

EE-avfall (elektriske og elektroniske apparater/produkter) leveres til Revac AS som er ledende innen behandling av slikt avfall i Europa. Alle enheter som leveres blir enten gjenbrukt, utvunnet til deler eller benyttet som råvaremateriell. Sorteringsgraden for alt avfall i Dyreparken er forholdsvis høy, og utgjorde i fjor 72,4%. Men her skal det nevnes at over 45% av det sorterte avfallet er animalske produkter. Til tross for høy sorteringsgrad er det fremdeles tiltak som bør iverksettes for å øke sorteringsgraden for øvrig avfall, og tiltak er allerede iverksatt.

Dyreparken er medlem av Etisk Handel Norge, og utarbeider en årlig redegjørelse for innkjøp generelt. Redegjørelsen offentliggjøres på [vår nettside](#) hvert år.

for bevaring og formidling av truede dyrearter i dyreparker og i naturen, og forskningsprosjekter i ulike størrelsesordener. Gjennom medlemskapet forpliktes det til å følge organisasjonens etiske retningslinjer for drift og dyrehold.

Dyreparken har i dag 24 dyrearter som er med i bevaringsprogrammer til EAZA. Formålet er bevaring av sjeldne og truede dyrearter som en genbank for fremtiden, samt å bevisstgjøre gjester om dyrenes situasjon i naturen. Programmene opprettholder en sunn bestand som en reserve for fremtiden, og dersom det er nødvendig for artens overlevelse, kan dyr fra dyreparker settes ut i naturen. For noen dyr kan dyreparker være siste redning. Ikke alle dyreparker kvalifiserer seg til å bli medlem, og det settes svært høye krav til standard i dyreparkene for medlemskapet, blant annet god dyrevelferd, etiske retningslinjer, informasjon om dyrene og bevaringsprosjekter.

I naturen er Dyreparken aktive bidragsytere til stiftelsen Basecamp Explorer Foundation som har tilhørighet i Kenya, Afrika. I over 15 år har ansatte formidlet om bevaring av The Great Migration og biologisk mangfold for øvrig i området Mara Naboisho i Kenya. Samarbeidet har bidratt til å ivareta den svært viktige dyrevandringen for tusenvis av gnu, sebra og gaseller og flere andre dyrearter. Prosjektet genererer også faste inntekter til over 600 masaiifamilier gjennom leie av jordområder til fordel for den viktige dyrevandringen.

Henviser til [vår nettside](#) for ytterligere informasjon.

Sirkulære tiltak

Sirkulære løsninger er et økende fokus for Dyreparken for å redusere forbruk av naturressurser i tillegg til å minimere utslipp. Destinasjonen arbeider aktivt med utnyttelse og gjenbruk av bygg og anlegg, bruksgjenstander, arbeidsverktøy og kommersielle produkter i varesortimentet.

Gjennom ulike systemer har Dyreparken innført strengere krav til vedlikehold og oppbevaring av maskiner, verktøy og utstyr for ansatte. Arbeidet har ført til positive resultater hvor kostbare redskaper har fått forlenget levetid. Dyreparkens vedlikehold-, gartner- og underholdningsavdeling har større forbruk av utstyr sammenlignet med øvrige avdelinger, og er eksepsjonelt dyktige til å ivareta brukerutstyr gjennom vedlikehold og ombruk.

Også ombruk av bygg og anlegg er prioritert fremfor å bygge nytt i destinasjonen. Spesielt under Skumle dager, som er en helt ny sesongsatsing i oktober, benyttes både stort og smått som

gjenbruk. Alt fra bebyggelse til kostymer, tematisering og effekter hentes fra andre univers for gjenbruk. Etter endt arrangement, føres alle gjenstander tilbake til sitt opprinnelsessted for videre bruk.

Bygg som er gjenbrukt i Dyreparken flere ganger er blant annet Filmstudioet, nåværende Terrariet og Bevaringshuset.

EE-avfall (elektriske og elektroniske apparater/produkter) leveres til Revac AS som er ledende innen behandling av slikt avfall i Europa. Alle enheter som leveres blir gjenbrukt, utvunnet til deler eller benyttet som råvaremateriell, se punkt *Scope 3: Indirekte utslipp* i denne rapporten for ytterligere informasjon.

Det er helt tydelig at Dyreparken påvirker klima og natur. Ved økt fokus på sirkulære tiltak bidrar bedriften til å utnytte forbruk maksimalt. Samtidig erkjenner Dyreparken at forbruk generelt er høyt. Flere tiltak er derfor satt i verk, og er starten på en større satsing innen sirkulærbare tiltak.

Vi henviser til [vår nettside](#) for ytterligere informasjon.

Sosial bærekraft

Likestilt arbeidsliv

Dyreparken ble i 2018 sertifisert Likestilt arbeidsliv som virksomhet nummer tre i Norge. Formålet er å stimulere til langsiktig og planmessig arbeid med likestilling og mangfold for ansatte i destinasjonen. Henviser til separat Likestillingsredegjørelse på [vår nettside](#) for ytterligere informasjon.

I 2023 ble Dyreparken medlem av Fair Play Agder. Samarbeidet har som mål å forebygge og bekjempe arbeidslivskriminalitet. Sammen skal partene sikre et seriøst arbeidsmarked for både arbeidsgivere og -takere.

Arbeidsmiljø

Dyreparken jobber aktivt for et trygt og godt arbeidsmiljø. Det gjennomføres årlige medarbeiderundersøkelser, og tiltak settes ut fra resultatene av undersøkelsen.

Bedriftshelsetjenesten bidrar både på bedrifts- og individnivå, også preventivt. Generelt meldes det om høy trivsel, og sykefraværet er lavt med 4,31 % i konsernet som er en reduksjon fra 5,11 % fra året før. Viktigste årsak til samlet reduksjon er fall i korttidsfraværet.

Utvikling av medarbeiderne er et av konsernets strategiske veivalg. Gjennom blant annet utviklingssamtaler, kompetanseheving og studieturer gis ansatte muligheter til å vokse både personlig og faglig.

I Dyreparken er fordelingen mellom kjønn 60% kvinner og 40% menn inkludert sesongmedarbeidere, mot 58% kvinner og 42% menn for helårsansatte.

I over 20 år har Dyreparken hatt svært gode resultater med seniorer i arbeid, og i fjor ble det satset ytterligere på eldre som ønsker deltidsarbeid. Dyreparken økte fra 15 til 55 seniormedarbeidere i 2023, noe som utgjør et alderspenn blant medarbeidere fra 15 til 88 år. Satsingen har resultert i økt arbeidsglede og læring på tvers av generasjoner i tillegg til høy grad av gjestetilfredshet.

Ansvarlig forretningspraksis, menneskerettigheter og åpenhet

Årlig kjøper Dyreparken varer og tjenester for nærmere 400 millioner kroner. Et slikt beløp er betydelig, og medfører et stort ansvar for å opprettholde bærekraftig forretningspraksis.

Åpenhetsloven trådte i kraft juni 2022. Formålet med loven er å fremme virksomheters respekt for grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold hos forretningsforbindelser og i leverandørkjeder. En vesentlig del av loven er å sikre allmennhetens tilgang på informasjon vedrørende disse forholdene, og hvordan slikt arbeid håndteres.

Sammen med andre tiltak, skal lovkravet bidra til Norges arbeid med å imøtekomme og etterleve FNs bærekraftsmål nr. 8 (Anstendig arbeid og økonomisk vekst) og nr. 12 (Ansvarlig forbruk og produksjon).

Åpenhetsloven forplikter Dyreparken til å utføre og redegjøre for aktsomhetsvurderinger. Arbeidet krever kartlegging av mulige negative konsekvenser for grunnleggende menneskerettigheter og

anstendige arbeidsforhold knyttet til produksjon og leverandørkjeder, iverksette forbedringstiltak, følge opp og rapportere.

Dyreparken anerkjenner utfordringer ved å holde oversikt over alle leverandørforhold i alle nødvendige ledd. Bransjen er knyttet til risiko for brudd på helse og sikkerhet, mangel på organisering i fagforening og lav lønn, spesielt for kjøp av souvenirprodukter fra Asia. Konsernets påbegynte arbeid med aktsomhetsvurderinger vil bidra til å redusere risiko for brudd på menneskerettigheter og arbeidstakerrettigheter.

For å bli godkjent leverandør til Dyreparken, kreves signeringen av Dyreparkens policy (Code of Conduct). Dette betyr at leverandøren forplikter seg til å utføre sin produksjon i samsvar med internasjonalt anerkjente standarder knyttet til menneskerettigheter, arbeidsforhold, miljø og antikorrupsjon. Leverandører overvåkes gjennom leverandørevalueringer, -besøk og/eller tredjepartsrevisjoner.

Henviser til våre retningslinjer og redegjørelser på [vår nettside](#) for ytterligere informasjon.

Samarbeidspartnere

Gjennom flere år har Dyreparken samarbeidet med kommunale, statlige og private virksomheter, barnehager, skoler og universiteter, lag- og idrettsforeninger og veldedige organisasjoner. Innhold og omfang varierer etter behov, og bidrag kan være alt fra faglig rådgiving, forskning og undersøkelser, praksiskandidater, arbeids- og språktrening, alternativ skole, ressurser, opplevelser til inngangsbilletter.

Bærekraftige utfordringer

Dyreparken har satt tydelige strategiske og bærekraftige mål for bedriftens utvikling. Med god visjon, mangfoldige kjerneverdier for ansatte og en sunn forretningsdrift, anses Dyreparken som en bærekraftig virksomhet. Likevel, som Norges største turistdestinasjon med over 1 millioner gjester årlig, mange ulike avdelinger, ansatte og dyrearter som skal ivaretas på best mulig måte, er det samtidig åpenbart at Dyreparken har miljømessige hensyn som kan forbedres.

Leverandører

Dyreparken har mange og flerårige gode leverandører og samarbeidspartnere som leverer varer og tjenester av høy kvalitet. Slike gode relasjoner gir også trygghet og respekt for våre etiske retningslinjer og kjerneverdier. Likevel har Dyreparken for høy andel leverandører til å oppnå innsikt og kontroll i alle ledd, spesielt med tanke på Åpenhetsloven. Dyreparken erkjenner at det er utfordrende å gjennomføre aktsomhetsvurderinger. Derfor prioriteres utsatte leverandører som har høyere risiko for brudd på menneskerettigheter og anstendig arbeid når det gjelder aktsomhetsvurderinger i første omgang.

Målet til Dyreparken er å redusere antall leverandører for å effektivisere innkjøpsprosessen og oppnå bedre kontroll i aktsomhetsvurderinger.

Matsvinn

Dyreparken Safarihotell tilbyr buffét som lunch- og middagstilbud. Tilbudet er svært populært, men gir dessverre høy andel matsvinn. Flere tiltak er satt i verk med ulike resultater. Drastiske tiltak som å endre fra buffét til tallerkenservering er også forsøkt, men ikke gitt ønsket resultat. Med helt

nytt kjøkken fra 2024 og Bærekraftsteamets fokus på matsvinnet, vil Dyreparken sette i verk nye tiltak for å redusere bioavfallet.

Vann- og energiforbruk

Dyreparken har høyt forbruk av vann og energi, og dette skyldes ulike faktorer. For å opprettholde god dyrevelferd må blant annet temperaturer tilpasses de ulike dyreartenes behov. Eksempelvis er det flere eksotiske arter som krever høyere temperaturer i sine områder sammenlignet med andre dyr. Badelandet er også en park som krever høyt vann- og energiforbruk. Til tross for at Dyreparken holder åpent 365 dager i året, er destinasjonen sesongbasert. Det betyr at hovedstrømmen av gjester skjer i sommer-, høst- og julemånedene, og høyt besøkstall krever mer forbruk enn ellers i året.

Dyreparken har utført flere bærekraftige tiltak for å redusere dette forbruket, men likevel er det et klart behov for å satse ytterligere på fornybar energi.

Utbygging

Som en del av Dyreparkens overordnet strategi, utvikles det årlige nyheter i destinasjonen. Det kan være i form av helt nye bygg, anlegg, aktiviteter eller en revitalisering av nåværende enheter og univers. Utviklingen har stort fokus på minst mulig fotavtrykk i naturen for å ivareta parkens biologiske mangfold, og flere bygg og univers kan vise til dette, blant annet Hakkebakkeskogen og Juliusskogen. Sistnevnte har boenheter som er bygget på påler for å unngå fotavtrykk i skogen. Toget i Hakkebakkeskogen transporterer gjester gjennom Torbjørn Egners univers for å ivareta naturen i området. Utover dette har Dyreparken også fokus på ombruk av materialer så langt det lar seg gjøre.

Samtidig opplever Dyreparken at bærekraftige valg ikke alltid er økonomisk forsvarlig for enkelte prosjekter, og blir derfor utelukket som alternativ i utviklingen. Eksempel på dette kan være kostbare byggematerialer.

I nær fremtid vil det komme nye lovkrav fra EU og norske myndigheter som vil omhandle blant annet utbygging generelt og bevaring av biologisk mangfold. Sammen med en ny overordnet strategiperiode for Dyreparken (2025 - 2027) og et godt samarbeid med Bærekraftsteamet, er bærekraftig utbygging noe som vil stå mer sentralt i destinasjonens arbeid fremover.

Kristiansand, 21.03.2024

Styret

